

Достъп до правосъдие по въпроси на околната среда - Франция

Tämän sivun teksti on konekäännös, eikä sen laatua voida taata.

1. [Основополагащи елементи](#)
2. [Съдебна система](#)
3. [Дела за достъп до информация](#)
4. [Достъп до правосъдие и участие на обществеността](#)
5. [Достъп до правосъдие срещу действия или бездействия](#)
6. [Други средства за достъп до правосъдие](#)
7. [Процесуална легитимация](#)
8. [Законно представителство](#)
9. [Доказателства](#)
10. [Преустановяване на нарушение](#)
11. [Разходи](#)
12. [Механизми за финансова помощ](#)
13. [Навременност](#)
14. [Други въпроси](#)
15. [Да си чужденец](#)
16. [Transboundary Cases](#)

I конституционните основи

С Конституционен закон № 2005—205 от 1 март 2005 г. в Конституцията на Франция бе въведена „Харта за опазване на околната среда“.

Конституционната Харта за опазване на околната среда се състои от 10 точки. В нея се установяват основните права и задължения във връзка с опазването на околната среда чрез три основни принципа: Принципът на предпазните мерки, принципът на предотвратяване и принципът „замърсителят плаща“. Настоящата харта не се посочва право на достъп до правосъдие, но член 7 гласи, че „[в] всеки има право, при условията и ограниченията, определени от закона, на достъп до информацията за околната среда, съхранявана от публичните органи, и да участва в изготвянето на публичните решения, засягащи околната среда“.

Гражданите могат да се позовават на тези конституционни норми в административни производства и пред съдилищата откакто през юли 23 г. влезе в сила „приоритетната молба за преюдициално заключение относно въпроса за конституционността“, въведена с конституционната реформа от 2008 март 2010 г.

В член 55 от Конституцията се прогласява върховенството на Договорите над националното законодателство. Всички съдилища трябва да гарантират зачитането на този принцип (съдебна практика за административните съдилища: CE ass., 1989, дело „Mr. Nicolo“). При определени условия страните могат да се позовават пряко на международни споразумения.

Франция ратифицира Орхуската конвенция на 8 юли 2002 г. (след одобрение със Закон № 2002—285 от 28 февруари 2002 г.). Пряко действие на разпоредбите на Орхуската конвенция се признава само за някои нейни разпоредби.

II власт

Френската правна система е организирана на базата на основно разграничение между два вида съдилища с различна юрисдикция:

- съдилища с обща юрисдикция, които разглеждат спорове между частни лица или органи; и относно
- съдилища с административна юрисдикция, които разглеждат дела по спорове между граждани и публични органи, частно лице или орган (дружество, сдружение и др.) и публичен орган.

Всеки от двата вида се състои от общи и специализирани съдилища.

Има два типа съдилища: граждански и наказателни.

На първа инстанция гражданските съдилища са общи (окръжен съд) или специализирани (районни съдилища, Търговски съдилища, съдилища за социална сигурност и *Conseils des prud'hommes* за трудовите взаимоотношения спорове между работници и работодатели, търговски съдилища за спорове с участието на предприемачи или посредници, и социалната сигурност съдилища, и Съда на договори за аренда на земя).

При организацията на наказателните съдилища се прави разграничение между три вида закононарушения:

- простъпки (дребни нарушения — *contraventions*), които се гледат от полицейските съдилища (*Tribunaux de Police*),
- леки престъпления (*délits*), които се разглеждат от наказателните съдилища за леки престъпления (*tribunal correctionnel*),
- тежки престъпления, делата за които се разглеждат от наказателния съд (*Cour d'assises*) (единственият съд с непрофесионални съдебни заседатели).

Съществува и специален съд за малолетни лица, наричан „младежки съд“ или съд за малолетни и непълнолетни лица, който разглежда както граждански, така и наказателни дела.

Всички жалби срещу решенията на гражданските и наказателните съдилища се разглеждат от Апелативния съд (*Cour d'Appel*) с изключение на решенията на наказателния съд, които се обжалват пред друг наказателен съд. Решенията на апелативните съдилища могат да се обжалват пред Касационния съд (*Cour de cassation*), който е върховна инстанция за съдилищата с обща юрисдикция. Касационният съд е компетентен да разглежда жалби срещу решения на съдилищата от по-ниска инстанция, произнася се по жалби на основание нарушение на материалното или процесуалното законодателство и може да отменя решения и да връща дела за повторно разглеждане от някой от 35-те апелативни съдилища.

Административните съдилища са общите административни съдилища от първа инстанция. Специализираните административни съдилища са най-вече Националният съд по въпросите на убежището, финансовите съдилища (регионални предвид камери и Сметна палата), дисциплинарните съдилища (Съд по бюджетна и финансова дисциплина, Висш съвет на магистрат, ординална съдилища, съдилища,...). Техните решения по принцип се обжалват пред апелативните административни съдилища, чиито решения на свой ред могат да се обжалват пред Върховния административен съд (*Conseil d'Etat*).

Conseil d'Etat е Върховният административен съд и последната инстанция за обжалване на законосъобразността на административни актове. Подобно на Касационния съд той упражнява единствено контрол за правилното прилагане на процесуалните и материалните норми в обжалваните пред него съдебни решения. Освен това при някои спорове, например относно подзаконовите актове на министрите, Върховният административен съд е компетентен да разглежда дела като първа и втора инстанция. Той също така консултира правителството по законопроекти и някои проекти на подзаконови актове.

Споровете за подсъдност между общите и административните съдилища се разрешават от съда по споровете за подсъдност (*Tribunal des conflits*), съставен от равен брой членове на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд.

Конституционният съвет (*Conseil constitutionnel*), съставен от деветима членове, е отговорен за произнасянето по конституционността на устройствените закони и законодателството, представени пред него, и за упражняване на контрол във връзка с правилното провеждане на избори. Той не е компетентен по отношение на актове на администрацията.

Във Франция няма специални съдилища по въпроси, свързани с околната среда. Всички френски съдилища могат да разглеждат въпроси, свързани с околната среда, в съответствие със своята специфична компетентност.

Във френската правна система не съществува възможност за търсене на най-благоприятен съд („forum shopping“). Компетентността на съдилищата се определя от закона.

Във френските съдебни производства не се прави разграничение между обикновени и извънредни средства за правна защита. Прави се разграничение между обикновени и сезирания („référé“), което дава възможност за постановяване на временни мерки (временно преустановяване на даден акт, изплащане на временното обезщетение) или за целите на разследването или разпореждане (назначаване на вещо лице). При обжалване решенията, постановени на първа инстанция, могат да бъдат отменени, докато решенията на апелативните съдилища могат да бъдат касирани от последната касационна инстанция (Върховния административен съд или Върховния касационен съд).

Административните съдии разполагат с широки правомощия, включително съдиите от първа инстанция. Административният съд може да отмени незаконосъобразно административно решение. Той може също така да разпорежи на администрацията да постанови ново решение на мястото на отмененото, като укаже съдържанието на новото решение.

Няма специални правила за съдебните производства по въпроси, свързани с околната среда, като има само две изключения, които се прилагат пред административните съдилища.

На първо място, членове L. 122—2 от Кодекса за околната среда и L. 554—11 от Административнопроцесуалния кодекс, позволява спиране на действието на лиценз или разрешение за изпълнението на дейности или произведения, ако поради своя мащаб или въздействие върху естествената околна среда е трябвало да бъде предмет на ОВОС, но това не е било извършено.

Второ, членове L. 123—12 от Кодекса за околната среда и L. 554—12 от Административнопроцесуалния кодекс, позволява спиране на действието на решение, с което се разрешава осъществяване на интервенции, структури или строителни дейности, предмет на предварително обществено допитване, ако прилагане повдига сериозни съмнения относно законосъобразността на решението: Ако заключенията на компетентния орган са отрицателни или изискваното обществено допитване не е било проведено.

По правило и в двата случая се презюмира, че се прилага условието за неотложност, което трябва да е изпълнено, за да се постанови временно преустановяване на действието.

По принцип съдиите, и особено административните съдии, нямат право да сезират съдилищата — това могат да правят само страните по конкретния спор, напр. граждани, неправителствени организации, дружества, административни и публични органи. Има обаче едно изключение от това правило: по наказателни дела окръжният прокурор (procureur de la République) може да образува наказателно производство ex officio. Това е възможно и в областта на въпросите, свързани с околната среда.

III дела за достъп до информация

Общото законодателство относно достъпа до административни документи (Закон № 78—753 от 17 юли 1978 г., изменен със Закон № 79—583 от 11 юли 1979 г. относно мотивирането на административните актове и подобряването на отношенията между администрацията и обществеността, и с чл. 7 от Закон № 321 от 12 април 2000 г. относно правата на гражданите в отношенията им с администрацията) установява свободата на достъп до административни документи. Въпросното законодателство обхваща всички документи, които се съхраняват от администрацията (независимо дали са изготвени от нея или са с произход от трето лице) и които поради своето естество, предмет или използване са свързани с упражняване на дейност по предоставяне на обществена услуга. В това законодателство се предвижда, че не се предоставя достъп до административни документи, ако извършването на справка с тези документи или оповестяването им ще засегне тайни, защитени от закона.

Правото на достъп до информацията относно околната среда се упражнява съгласно общите условия, определени в Закона от 1978 юли 17 г., и специалните разпоредби на Кодекса за опазване на околната среда.

Незаконосъобразните административни решения в тази област могат да бъдат отменени от административните съдилища след сезиране от страна на национална комисия.

Член R.421—5 от Административнопроцесуалния кодекс гласи: „сроковете за обжалване на административно решение са противопоставими само ако са били посочени заедно с средствата за съдебна защита в известието за решението“.

В областта на околната среда мълчаливият отказ да се разкрие дадена информация е незаконен по подразбиране, тъй като такова решение не е било известно на заявителя посредством мотивирано писмено решение, в което се посочват начините и сроковете за сезиране на административен съд.

Със Закон № 78—753 от 17 юли 1978 г. бе създадена независима комисия за достъпа до административни документи (commission indépendante d'accès aux documents administratifs — CADA), която е длъжна да гарантира зачитането на свободата на достъп до административни документи. CADA също така е компетентна по въпроси, свързани с достъпа до информацията относно околната среда. Случаят трябва да бъде отнесен първо пред тази комисия и едва след това може да се сезира административният съд. Процедурата е уредена в раздели 17, 18 и 19 от Декрет № 2005—1755 от 30 декември 2005 г. относно свободата на достъп до административни документи. Заявител, получил отказ за предоставяне на информация за околната среда, трябва да отнесе въпроса пред CADA в двумесечен срок от получаването на известието за отказа. Компетентният орган обяснява своята позиция на CADA в едномесечен срок след получаването на такова известие. Ако компетентният орган потвърди своя първоначален отказ или не отговори в двумесечен срок от датата на сезирането на CADA, заявителят може да се обърне към административния съд с молба за отмяна на решението.

Съдилищата могат да разпоредят на администрацията да предостави исканата информация. Те също така могат да отменят решението за отказ на достъп и съответно да отстранят последиците от отказа.

Съдилищата могат да разпоредят информацията да бъде разкрита.

IV достъп до правосъдие и участие на обществеността

Съоръжение, ръководено или притежавано от което и да било лице или субект, публичен или частен, и които могат да представляват опасност или неудобства за гражданите, здравето, сигурността, общественото здравеопазване, селското стопанство, опазването на околната среда, опазването на обекти и паметници, се наричат „класирани съоръжения във връзка с опазването на околната среда“ (ICPE) във Франция, и е обект на специален правен режим, описан в Кодекса за опазване на околната среда. Във Франция има около 500000 такива съоръжения.

Законодателството относно класираните съоръжения във връзка с опазването на околната среда предвижда три различни режима в зависимост от степента на свързаните със съоръженията опасности и дискомфорт: разрешение, деклариране и един по-скорошен междинен режим, с който се опростява издаването на разрешение и който се нарича „регистрация“ (Постановление № 2009—663 от 11 юни 2009 г. и Декрет № 2010—368 от 13 април 2010 г.).

Съгласно режима за предварително издаване на разрешение правото за експлоатация се предоставя след „оценка на въздействието“ и „обществено допитване“.

Обжалването пред по-горестоящ административен орган срещу дадено административно решение е възможно при всички случаи (това е общ принцип на съдебната практика). Освен ако в специална разпоредба е предвидено друго.

Съгласно общия принцип административните решения могат да се обжалват директно пред Съда, ако не са предвидени специални процедурни правила (както е например с достъпа до информацията за околната среда). По отношение на участието на обществеността и свързаните решения не са предвидени специфични правила.

Ако законът не предвижда специални разпоредби за необходимостта от административна жалба, административните решения могат да се обжалват пряко пред административен съд.

Административните съдилища упражняват съдебен контрол за процесуалната и материалноправната законосъобразност на всички административни решения.

Съдилищата проучват материалите, техническите констатации и изчисленията, когато се счита, че са част от решението.

Законосъобразността на административните решения за устройствено планиране се контролира от административните съдилища. В тази област няма специални правила относно изискванията за процесуалната легитимация, правилата за доказване и изслушване в съдебно заседание или обхвата на осъществявания от Съда контрол.

Що се отнася до процесуалната легитимация: всяко физическо лице, което има право да води дела, може да сезира административния съд. Наличието на процесуална легитимация се преценява съгласно нормите на гражданското право. Поради това малолетните и непълнолетните лица, които не са еманципирани, както и пълнолетните лица, поставени „под закрилата на правосъдието“ поради ограничените им умствени способности, или осъдените, чиято дееспособност е ограничена, не могат да завеждат дела. В съдебната практика по административни дела обаче се признава, че някои лица, макар и недееспособни съгласно Гражданския кодекс, имат право да обжалват решения, засягащи „основния принцип за свобода на личността“, на основание превишена власт.

Юридическите лица или групи могат да обжалват мерките, които засягат собствените им интереси (съществуване, имущество, дейност, работни условия), както и да претендират за обезщетение за понесените имуществени и

неимуществени вреди. Те могат също да завеждат дела за защита на колективния интерес на представлявани от тях лица, доколкото разпоредбата или оспорваната мярка накърнява този колективен интерес.

Подобно на частноправните съдопроизводства, при съдебните спорове по административни дела тежестта на доказване се носи от жалбоподателя. Този принцип обаче се прилага по малко административните съдебни спорове, по-специално когато доказателствата се намират у администрацията или, в случаите на отговорност, който се основава на принципа на презумпцията, ищецът е освободен от установяване на вината, която той/тя твърди, и задължаване на администрацията да докаже, че не допуснала грешка. Предвид това, че по производството се прилага принципът на служебното начало, административният съдия, който разполага със значителни правомощия за разследване, в действителност има съществен принос за установяване на фактите. При необходимост той може да разпорежи разкриването на документи или сам да пристъпи към определени действия по разследване чрез пряко проучване на актове или документи, посещение на определени места, изслушване на различни лица или разпореждане извършването на експертиза.

В член L. 6 от Административнопроцесуалния кодекс е закрепен принципът, че „пренията протичат в открито съдебно заседание“.

Правилото за законосъобразност е свързано с различни изисквания в зависимост от неговото тълкуване и прилагане от административния съд. Трябва да се отбележи, че правилото не изключва свободата на действие на административните органи, което илюстрира техните т.нар. „дискреционни правомощия“.

Когато администрацията може да избира дали да постанови решение или да се въздържа от вземане на решение, или може да избира между две или повече решения с различно съдържание, които обаче са еднакво законосъобразни, съдът невинаги е длъжен да упражни контрол за целесъобразност на избора на администрацията.

В допълнение, при спазване на правилото за законосъобразност е повече или по-малко строги в зависимост от това дали съдебният контрол се осъществява като „нормален контрол“ или като „ограничен контрол“. Контролът се прилага само за дела, при които спорното решение е било взето при упражняване на дискреционни правомощия, т.е. когато законосъобразността на решението трябва да бъдат оценени. В този случай административният съдия ще провери дали решението е опорочено от фактическа грешка, правна грешка или злоупотреба с власт, но контролът на правния анализ на фактите ще се фокусира само върху очевидни грешки в преценката. В обичайните случаи, когато решението на администрацията се ръководи от правни критерии и съответно съдията упражнява нормален контрол, ще се проверят всички евентуални грешки в правната квалификация на фактите.

В някои случаи нормалният и ограниченият контрол се упражняват съгласно специални условия. Така например ограниченият контрол не включва търсене на очевидна грешка в преценката, когато решението е резултат от суверенна преценка на администрацията (например за журита за конкурси).

Съдията също така разполага с правомощия да прецени предимствата и недостатъците от административното решение; решението е законосъобразно само ако надлежно взема под внимание фактите.

Оценката на въздействието върху околната среда (решение за скрининг или за определяне на обхвата на оценката) е част от процедурата за издаване на разрешение за дадено класирано съоръжение във връзка с опазването на околната среда. Възможно е административният съд да бъде сезиран с молба за отмяна на това разрешение или на одобрението на проекта на основание липса на ОВОС или недостатъчна ОВОС [1].#_ftn1 При все това е невъзможно пряко да се заведе дело в съда за оспорване на въпросната ОВОС.

Съдилищата могат да упражняват съдебен контрол върху окончателните разрешения. В тази област няма специални правила относно изискванията за процесуалната легитимация, правилата за доказване и изслушване в съдебно заседание или обхвата на осъществявания от Съда контрол.

Административните съдилища преразглеждат процесуалната и материалната законосъобразност на всички административни решения. Съдилищата проучват документите, техническите заключения и изчисленията, свързани с решението. Проучването на въздействието върху околната среда се контролира, тъй като то е основният аспект на процесуалната законосъобразност.

Главното условие за допустимост на жалбата е да се докаже наличие на правен интерес.

Освен в извънредните случаи, когато публичният орган е оправомощен да предприема действия срещу мерките, които счита за неправомерни (случаите на искане за съдебен контрол, подавано от префектурата), наличието на интерес оправдава обжалването. Наличието на такъв интерес се преценява при обжалването, като той може да бъде от различно естество: неимуществен или имуществен, индивидуален или колективен.

Във всички случаи тя трябва да бъде личен, законосъобразен и релевантен. Първото от тези изисквания не позволява на дадено лице да действа без разпореждане от името на друго лице или да се позовава единствено на обстоятелството, че е гражданин, потребител или лице на изборна държавна длъжност, за да оспори законосъобразността на даден акт. Необходимостта да има интерес, който да се защитава, противодейства на обжалване, с което се цели да се запази неправомерно положение или положение, което е противно на морала. На последно място, качеството, в което действа жалбоподателят, трябва да бъде свързано с оспорваното решение. Освен това интересът трябва да бъде пряк и безспорен, т.е. да е пряко и безспорно засегнат от оспорваното решение.

Административните съдилища упражняват съдебен контрол за процесуалната и материалноправната законосъобразност на решенията по комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ) [2], както и на законосъобразността на всички административни решения.^{#_fn2} Те трябва също така да проучат материалите, техническите констатации, изчисленията и документацията за КПКЗ, ако тези елементи се считат за част от решението. Съдилищата проучват материалите, техническите констатации и изчисленията, когато се счита, че те са част от решението.

Доводите в подкрепа на жалба за отмяна на административно решение (жалба поради злоупотреба с власт) се делят на две категории: относно външната и относно вътрешната законосъобразност.

Доводите за външна незаконосъобразност са свързани с изпълнението на акта: липса на компетентност на лицето, изготвило акта, процесуална незаконосъобразност, недостатък или нередност (включително непосочване на мотиви).

Вътрешната законосъобразност е свързана със съдържанието, същината на акта и фактически или правни грешки:

- правна грешка: прилагане на неприложима в случая правна норма или погрешно тълкуване на приложима норма,
- фактическа грешка: грешка при характеризирането на фактите или очевидна грешка в преценката, когато съдията упражнява ограничен контрол,

както и със злоупотреба с процесуални права или власт.

За да е налице право на обжалване пред административните съдилища не е нужно лицето да е участвало в етапа на обществена консултация от процедура за КПКЗ или ОВОС или да е изразявало мнение.

Обжалването поради злоупотреба с власт е широко достъпно за страните по съдебен спор, но не е „actio popularis“. За да може да сезира правораздавателните органи, жалбоподателят трябва да обоснове „правен интерес“, свързан със съдържанието на решението, като това понятие се тълкува доста свободно и широко от административните съдилища. Правният интерес трябва да бъде пряк, безспорен и настоящ.

Административните съдилища могат да издават задължителни разпореждания по всички въпроси.

Дълго време административните съдии отказваха да дават задължителни разпореждания на администрацията, включително за изпълнение на съдебни решения. Единствената възможност за спечелилата страна по делото бе да обжалва повторно бездействието на администрацията. Законът от 8 февруари 1995 г. дава възможност на административните съдилища да дават на администрацията задължителни разпореждания за предприемане на мерките за изпълнение, посочени от Съда, или за повторно приемане на решение в рамките на предварително определен срок.

За тази цел жалбоподателят трябва да се обърне към съда с конкретно искане за постановяване на съдебно разпореждане. Субекти на такова разпореждане са публичните органи или частноправните институции, отговорни за управлението на обществени услуги.

Задължителните разпореждания могат да бъдат придружени от евентуална санкция в случай на неизпълнение. За предвиждането на такава санкция трябва да се отправи нарочна молба, като това правило не се прилага за Върховния административен съд, който може да наложи санкция автоматично и който освен това се подпомага от специализиран отдел, натоварен да следи за изпълнението на неговите решения.

Що се отнася до класирани съоръжения във връзка с опазването на околната среда, административните съдии разполагат с правомощия да дават разпореждания на префекта. Съдът може да поиска да бъдат изпълнени всички мерки, които той счита за необходими.

V достъп до съда срещу действие или бездействие

Исковете могат да се предявяват пряко срещу физически лица или частни дружества пред обикновените граждански или наказателни съдилища. Наказателните съдилища могат да налагат на физическите лица глоби (възможно е също така лицето да бъде осъдено на лишаване от свобода), ако са нанесли вреди на околната среда. Това обаче е възможно само

ако деянието е било квалифицирано като престъпление от закона. По отношение на околната среда няма общ престъпен състав, така че наказателните съдии трябва да се опират на писменото изброяване, посочено в Наказателния кодекс. Гражданските съдилища могат да осъждат физическите лица или частните дружества да заплатят обезщетение за причинени вреди на околната среда, когато са изпълнени три условия:

- (1) извършителят е отговорен за вредите,
- (2) деянието е причинило вреди, които могат да бъдат обезщетени,
- (3) има причинно-следствена връзка между деянието и вредите.

Някои гражданскоправни режими на отговорност могат да доведат до носене на отговорност дори при липса на вина (отговорност за вещи, за поведението на други лица или за дефектни продукти). Освен това на оператора на съоръжение може да бъде наредено да почисти замърсен обект (възстановяване).

Жалбите срещу публични органи (държавата или местни публични органи) във връзка с опазването на околната среда могат да се внасят директно пред административните съдилища. Тези средства за правна защита позволяват на административните съдилища да отменят незаконосъобразните административни решения (например разрешения), да налагат нови изисквания на частните оператори с цел подобряване на опазването на околната среда или да търсят отговорност от държавата или местните публични органи. Тази отговорност се търси най-често при установени слабости при упражняване на контролните правомощия, предоставени на публичните органи. Примерите обаче са малобройни. Понякога Върховният административен съд разделя отговорността между държавата и общината (вж. например: СЕ, 2007 юли 13 г., община Таверни, № 293210). Законът от 1 август 2008 г., публикуван с оглед на транспонирането на Директивата на ЕС от 21 април 2004 г., не въведе принципа за субсидиарна отговорност на държавата в случай че се окаже невъзможно да се приложи принципът „замърсителят плаща“.

В член L. 165—2 от Кодекса за опазване на околната среда, въведен със Закон № 2008—757 от 1 август 2008 г., се предвижда, че компетентните органи по въпросите на екологичната отговорност се определят с декрет. С Декрет № 2009—496, публикуван на 30 април 2009 г., бяха определени редица компетентни органи в държавата в зависимост от видовете проекти, планове и програми: Министърът на околната среда, Генералният съвет по околна среда и устойчиво развитие, префектът на областта, друг префект координатор или морски префект (за морските зони).

Няма специални правила относно исканията за предприемане на действия по въпроси, свързани с околната среда. В административните съдилища не може да се търси пряко отговорност от държавата. Заведените съдебни производства са винаги за обжалване на изричен или мълчалив отказ на държавата или на положителен отговор, който се счита за недостатъчен.

Във френското законодателство няма специални правила относно условията за упражняване на съдебен контрол по въпроси, свързани с екологичната отговорност. Адвокатите трябва да се позовават на общите принципи за отговорност на държавата. Административните съдии могат да отменят отхвърлянето на молбата и да осъдят държавата, ако (1) тя е отговорна за причинените вреди, (2) ако това действие (или по-често бездействие) е причинило вреди, които могат да бъдат обезщетени, и (3) налице е причинно-следствена връзка.

При отмяна на незаконосъобразно административно решение по въпрос, свързан с околната среда, по искане на жалбоподателя административният съд трябва да задължи компетентните публични органи да понесат последиците от отмяната на решението.

Има няколко режима на екологична отговорност. За всеки от тях се прилагат специфични условия. Пред административните съдилища отговорността на замърсителя може да се търси въз основа на „регламента за КПКЗ“ (отговорност на оператора), въз основа на правилата за управление на отпадъци (отговорност на притежателя) или специалния режим, установен със Закона от 1 август 2008 г. Пред гражданските съдилища може да се компенсира, екологични щети въз основа на общите режими за гражданска отговорност (за неправомерно поведение, небрежност и понякога без вина) или специални мита (особени съседство смущения, щетите, причинени от определени видове замърсяване: Въглеродороди и ядрени съоръжения). Наказателните съдилища могат да налагат наказания за причинени екологични вреди, които са били квалифицирани като престъпление (вж. също отговора на въпрос № 1).

VI други средства за достъп до правосъдие

Има вероятност всички общи съдебни производства — административни, граждански или наказателни — да бъдат приложими по въпроси, свързани с околната среда. Не съществуват други, специални правила в тази област.

Няма специални публични органи, които да гарантират достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда. В областта на околната среда могат да се намесват омбудсманът, прокуратурата и всички юрисдикции.

Функцията на омбудсмана беше създадена със Закона от 3 януари 1973 г. по модела на шведския омбудсман. Той представлява „независим административен орган“, отговорен за подобряване на отношенията между гражданите и публичните администрации. Омбудсманът се намесва по спорове между граждани и публични органи. Неговата задача е да предлага решения за уреждане на спорове по взаимно съгласие. Наименованието на този орган бе променено на 2011 март 31 г. и понастоящем той се нарича „защитник на права“.

Окръжният прокурор (procureur de la République) е магистратът, натоварен с поддържането на обвинението в рамките на юрисдикцията на окръжния съд (Tribunal de Grande Instance — (TGI), който е основният граждански и наказателен съд от първа инстанция. Прокурорите са подчинени на министъра на правосъдието. Отговорностите им са свързани най-вече с наказателни дела. Прокурорите решават, съгласно принципа за свобода на преценката, дали да повдигнат обвинение или не (включително по въпроси, свързани с околната среда).

Когато бъде извършено престъпление във връзка с околната среда, е възможно възбуждане на наказателно преследване от частен характер.

Има две възможности за сезиране на административните съдилища в случай на бездействие или неправилно действие от страна на административните органи:

- иск за отмяна на незаконосъобразно административно решение: наричана „жалба поради злоупотреба с власт“.
- предявяване на молба за обезщетение на вреди срещу публичен орган, когато е доказано, че въпросното бездействие или неправилно действие е довело до причиняване на вреди.

VII процесуална легитимация

Съгласно член 31 от Гражданския процесуален кодекс процесуално легитимирани са лицата, които имат правен интерес по делото. Жалбоподателят трябва да докаже, че има правен интерес, закрилян от закона, както и личен и пряк интерес. Законът позволява също така на юридически лица; включително сдружения; НПО; и законно създадени професионални съюзи, да защитават общите интереси на своите членове. Интересът, във връзка с който се завежда дело пред Съда, трябва да бъде пряк и настоящ, но понякога съдилищата са признавали допустимостта на иски, дори когато интересът е бъдещ или несигурен.

Тези понятия от гражданското право се откриват в съдебната практика на административните съдилища, която им дава прагматично и широко тълкуване. „Обжалване поради злоупотреба с власт“ е възможно срещу всяко административно решение, но качеството на живот на гражданите не е достатъчен мотив за подаване на жалба: Това не е „actio popularis“. За да имат правото да я упражняват, жалбоподателите трябва да обосноват „интерес, предоставящо locus standi“, който е пряк, безспорен и настоящ (CE, 21 Décembre, 1906, Union des propriétaires et des Contribuables) du district de la Croix — Seguey — Tivoli, Recueil Lebon (page 962 — CE, 1906 декември 21 г., съюз на собствениците и данъкоплатците в окръг Cross-Seguey — Tivoli, Recueil Lebon (страница 962).

Тези принципи се прилагат към всички жалбоподатели: физически лица, частноправни юридически лица, френски или чуждестранни сдружения, неправителствени организации и др.

Във Франция не съществува механизъм за „actio popularis“.

Омбудсманът не може да се намесва по производства пред съдилищата или да оспорва валидността на съдебно решение. Той обаче може да отправя разпореждания до публичните органи, когато те откажат да изпълнят съдебно решение в полза на заявителя или молителя.

Прокуратурите нямат правен интерес да образуват производства пред административните съдилища. Те могат да действат само по наказателни производства.

Всички други публични институции са процесуално легитимирани да образуват производства пред административните съдилища, когато претендират или защитават свой интерес.

По отношение на ОВОС и КПКЗ не съществуват специфични правила за процесуалната легитимация на физическите лица /неправителствените организации и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда.

VIII правно представителство

Пред административните съдилища от първа инстанция (член R. 431—2 от Административнопроцесуалния кодекс), представителството от адвокат е задължително по спорове с пълна компетентност: По същество парични или договорни спорове. Останалите спорове по подразбиране не се обхващат от правилото за задължително участие на защитник. Пред апелативните административни съдилища (член R. 811—7 от Административнопроцесуалния кодекс) по правило е задължително да присъства защитник (единствените изключения: Поради превишаване на власт във връзка с обществена услуга и обжалване във връзка с нарушения на правилата за движение по пътищата).

Държавата е освободена от изискването да бъде представлявана от адвокат пред съдилищата от първа инстанция и пред апелативните съдилища.

Пред Върховния административен съд (Conseil d'Etat) изискването за задължително участие на защитник е по-широкообхватно: като принципът на касационната инстанция е, че трябва задължително да има такъв защитник (с изключение на някои случаи като съдебни спорове във връзка със социални помощи). Присъствието на защитник по дела за превишаване на власт не е задължително на първа и последна инстанция.

Отсъствието на защитник се санкционира чрез обявяване на жалбата за недопустима, ако този недостатък не е бил отстранен.

Правото в областта на околната среда е една от областите на специализация в юридическата професия (декрет от 28 декември 2011 г., Държавен вестник на Франция № 0301 от 2011 декември 29 г., стр. 22577). Уебсайтът на всяка адвокатска колегия съдържа списък с адвокати, специализирани в тази област. Всяко екологично сдружение може да предприема действия от името на физически лица, чиито интереси са били накърнени, ако е упълномощено за това. Тези сдружения могат също така да обжалват административни решения, които могат да засегнат по неблагоприятен начин околната среда.

IX доказателства

Подобно на съдебните производства от частноправен характер, при съдебните спорове по административни дела тежестта на доказване се носи от жалбоподателя. Този принцип обаче изглежда е смекчен при административните съдебни спорове, по-специално когато доказателствата се намират у администрацията или, в случаите на отговорност, когато е установена презумпцията, че жалбоподателят е освободен от изискването да доказва твърдяното от него нарушение и вместо това администрацията е длъжна да докаже, че не е допуснала грешка.

Предвид принципа на служебно начало на производството административният съдия, който има значителни правомощия за разследване, всъщност допринася значително за установяването на фактите. При необходимост той може да разпорежи разкриването на документи или сам да пристъпи към определени действия по разследване чрез пряко проучване на актове или документи, посещение на определени места, изслушване на различни лица или разпореждане извършването на експертизи.

Страните винаги могат да представят нови доказателства. При все това производството пред административните съдилища се нарича „служебно“: Това означава, че протичането на производството се диктува от съдията. Той предава доводите, представени от страните по спора. Той също така може да поиска от страните да представят нови документи, за да докажат фактите. Освен това той може да разпорежи извършването на експертиза.

Производството пред административните съдилища се различава от производството пред обикновените граждански съдилища. В гражданските съдилища делото се води от страните, които отправят искания към съдията да разпорежи действия по разследване на случая или експертиза. Административният съдия не е обвързан от исканията на страните: не е задължително да се провежда експертиза при поискване от една от страните, ако съдията счете, че документите по делото са достатъчни за постановяване на решение. Съдията обаче може да разпорежи извършването на експертиза дори страните да не са поискали такава.

Съдът никога не е обвързан от резултата от дадена експертиза. Той трябва да прецени критично направените проучвания. Неговото решение може да се основава на други елементи от делото, които са в разрез със заключенията в доклада на вещото лице. Този стар принцип е посочен изрично в член 22 от Закона от 1889 юли 22 г., приложим към административните съдилища, а също така е част от съдебната практика на Върховния административен съд.

X преустановяване

Съгласно съдебната практика принципът на незабавна изпълняемост на административните решения е основна норма от публичното право (CE., Ass., 2 juillet 1982, Huglo et autres). Следователно административните решения могат да се изпълняват незабавно, независимо от обжалването по съдебен ред. Обикновеното обжалване на такова решение в съда

няма суспензивно действие. Съществуват някои изключения, най-вече в областта на имиграционното или данъчното право, но не и по въпроси, свързани с околната среда.

В административните съдебни производства по въпроси, свързани с околната среда, както и по всички други въпроси съществува възможност за предявяване на иск за преустановяване на нарушение, насочен срещу административни решения. Такава възможност не съществува за производствата пред административните съдилища срещу действия или бездействия на други частни страни. Тази процедура обаче може да бъде прилагана от обикновените граждански съдилища („général civil“).

В спешни случаи временното спиране на изпълнението позволява временно да се преустанови изпълнението на административно решение, докато съдията се произнесе по законосъобразността на решението. За да може съдията да постанови временна мярка в няколкодневен срок, жалбоподателят трябва да докаже наличието на неотложност, както и че съществуват сериозни съмнения относно законосъобразността на решението.

Решението на административния съд по иска за преустановяване на нарушение е обжалваемо. Жалбата трябва да бъде подадена директно до Върховния административен съд.

XI разходи

Разноските по делото включват съдебни такси и адвокатски хонорари.

- Съдебните разноски са определени в раздел 695 от Гражданския процесуален кодекс. Те представляват регламентирани такси или такси съгласно определена тарифа:
 - такси за съдебните изпълнители (законът предвижда, че документите, с които се образува съдопроизводството, и решението се връчват на ответната страна от съдебен изпълнител);
 - такси, известни като „представителство и защита“ (Декрет № 72—784 от 1975 август 25 г., преработен през 1972 г.), които се разделят на „фиксирана сума“, в зависимост от естеството на съдопроизводството и „пропорционален интерес“, който се изчислява въз основа на цената на иска;
 - възнагражденията за вещи лица.

В административните съдилища няма такси за съдебните изпълнители, нито разходи за представителство.

- Адвокатски хонорари. Тези хонорари се наричат „невъзстановими“, защото не могат да се възстановят (върнат), тъй като не са „задължителни по закон“.

Разноските на адвоката във връзка с изпълнението на неговите задачи от името на клиента му са свързани с: държавни регистрационни такси, защита на права, оповестяване, такси за вещи лица, такси на съдебни изпълнители и др.

Гербовият налог бяха отменени за молби, внесени след 1 г., 2004. Но от 1 октомври 2011 г., всяко лице, което трябва да се заплаща на 35. Първа инстанция, обжалване, касация. първа инстанция, обжалване, касация.

Адвокатските хонорари се определят свободно между страните и техните защитници: невъзможно е да се посочи приблизителна сума.

Разходите за вещо лице в съда се определят от съдията. Например през 2009 г. обикновеният апелативен съд и Административният съд в Кан (Саен) предложиха да се прилага следната схема:

- Хонорар за вещо лице: 90 EUR на час до 180 EUR и повече в зависимост от сложността на делото;
- Машинопис: 7 EUR на страница;
- Фотокопия: 0,42 EUR на страница, до 1,5 EUR за цветни копия.
- Запис на документи на CD: 20 EUR за всеки;
- Изпращане по пощата: В зависимост от пощенските такси;
- Такса на километър: 0.60—0.80/km.
- Пътни разходи, хотел, храна: според оправдателните документи.

<http://www.upem.org/documents/coutjud.html>

Разходите за предявяване на иск за преустановяване на нарушение/временна мярка са същите като при главното производство.

Разноските по делото обикновено се заплащат от загубилата страна. Съгласно член L. 761—1 от Административнопроцесуалния кодекс: „Във всички случаи изгубилата делото страна да заплати на другата страна сумата, определена от съдията по отношение на направените разходи. Съдията взема под внимание справедливост или икономическото положение на осъдената страна. Той може дори служебно, по такива съображения показват, че няма основания да осъдят.“ При все това административните съдилища обикновено ограничават възстановяване разноски до няколко хиляди евро.

XII механизми за финансова помощ

Няма специални правила относно разходите за съдопроизводство по въпроси, свързани с околната среда. За производства пред административните съдилища има само една такса. Със закон от 29 юли 2011 г. беше установена специална такса в размер на 35 EUR, която се заплаща при образуване на производство пред съд (независимо дали е административен или не). Тази такса представлява условие за допустимост на исковата молба или жалбата. Бенефициерите на правна помощ не са длъжни да заплатят тази такса (вж. отговора на въпрос № 2).

Във Франция съществува „правна помощ“. Настоящата схема за правна помощ се урежда от Закона за правната помощ (Закон № 91—647 от 10 юли 1991 г.) и Декрет № 91—1266 от 18 декември 1991 г. То обхваща:

- Правна помощ: Финансова помощ за съдебни производства и за извънсъдебни процедури за уреждане на спорове;
- Помощ за адвокатски хонорари в наказателни производства, достъпни като алтернатива на наказателното преследване (постигане на споразумение и медиация), за правна помощ за лица, задържани за разпит от полицията, както и за дисциплинарни производства в затворите;
- Достъп до правото (информация, насоки, безплатна правна консултация). Правната помощ позволява на получателя да получи безплатно помощ от адвокат или друг юрист (съдебен изпълнител, „avocat“, нотариус, аукционер и др.) и да бъде освободен от заплащането на съдебни разноски.

Правна помощ е достъпна и по въпроси, свързани с околната среда, без да има специални правила в това отношение.

Правната помощ е обвързана с изисквания за средства, националност, местожителство и допустимост. Можете да получите правна помощ, ако средният общ размер на доходите Ви за предходната календарна година не надхвърля определен праг, който се определя със закон всяка година. Имате право да получите правна помощ, ако сте френски гражданин, гражданин на държава от Европейския съюз или чужд гражданин с обичайно и законно местопребиваване във Франция. Обичайното и законно пребиваване във Франция се изисква по принцип. Правна помощ се предоставя, ако искът не е явно недопустим или лишен от основание. Тези условия се прилагат и по отношение на неправителствените организации.

По-голяма част от професионалните съюзи и неправителствени организации на потребителите предлагат на своите членове безплатни правни консултации с юрист. Повечето адвокати също предлагат безплатно първоначално събеседване. Не съществуват специални практики по въпроси, свързани с околната среда.

Правните клиники са съвсем нови организации във Франция. Понастоящем има 4 правни клиники във Франция, две по гражданско право и две по правата на човека („La Maison du droit на университета в Париж II; http://www.u-paris2.fr/63247158/0/fiche___pagelibre/&RH=ORGA_ETUDES Правото клиника към университета в Тур; Правна клиника по основни права към университета в Кан (Caen); „правна клиника Euclid към университета Paris Ouest Nanterre). Нито една от тях не се занимава с въпроси, свързани с околната среда.

Освен това се увеличава броят на специализираните адвокати в областта на екологичното право и във Франция вече съществуват многобройни неправителствени организации за защита на околната среда. Държавата признава някои от тях като организации от обществено значение, например France Nature Environment (FNE) — Френската федерация на сдружения за опазване на природата и околната среда. Тя обединява 3,000 неправителствени организации (на географска или тематична основа).

XIII навременността

Съществува принцип, че е налице мълчалив отказ, когато администрацията не отговори в двумесечен срок на подадена до нея молба или заявление (член 21 от Закона от 2000 април 12 г.).

В няколко области законът установява режим на мълчаливо одобрение. Липсата на отговор от администрацията води до мълчаливо приемане след изтичане на законоустановения срок. Извън тази хипотеза, административният съд може да постанови, че публичен орган трябва да понесе отговорността, ако бъде доказано, че забавянето е необичайно и че е довело до накърняване на интересите на молителя.

Няма специални срокове, определени от закона, за съдебни производства по въпроси, свързани с околната среда.

Освен това трябва да се прави разграничение между производства по същество и спешни производства.

При производства по същество целта за административните съдилища на всички нива (първа инстанция, въззивно обжалване и касиране), определена от Парламента в приложението към ежегодния закон за държавния бюджет, е да се постанови решение в срок от максимум една година.

В случай на спешни производства съдебното решение обикновено се постановява в рамките на седмица, максимум един месец, а понякога за 2 или 3 дни.

Няма законово определен срок за производства по същество. Приети са обаче крайни срокове за спешните производства: Например при производство относно заплахата за основните свободи съдията постановява своето решение в рамките на 48 часа.

Един важен принцип беше изведен от съдебната практика през 2002 г. „... съгласно принципа, закрепен в член 6 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, страните по съдебен спор имат право молбите им да бъдат разгледани в рамките на разумен срок. Неспазването на това задължение не засяга валидността на съдебното решение. Когато обаче нарушаването на правото да се получи съдебно решение в рамките на разумен срок е накърнило интересите на една от страните по съдебния спор, тя може да получи обезщетение за причинените вреди вследствие на неправилно функциониране на съдилищата“. Позоваване: Conseil d'Etat Assemblée, 28 juin 2002, garde des Sceaux contre M. Magiera, № 239575. <http://www.legifrance.gouv.fr/affichJuriAdmin.do?oldAction=rechJuriAdmin&idTexte=CETATEXT000008099419&fastReqlId=109660118&fastPos=7...>

[&fastpos = 7](#)

XIV други въпроси

Жалба за отмяна срещу административни решения е допустима само ако се подава срещу „вредоносен административен акт („acte administratif faisant grief“ във френското административно право). Административният акт се счита за вредоносен, когато води до правни последици: променя правната система или води до неспазване на правата и задълженията на гражданите. Акт, който се изготвя единствено в контекста на процедура за разработване на последващото основно решение, се нарича просто подготвителен акт и не може да се обжалва пред административен съд. Всички тези общи правила са приложими по въпроси, свързани с околната среда.

Правото на достъп до информация за околната среда се урежда от общи принципи, определени от закон № 78—753 от 17 юли 1978 г. и Декрет за прилагане № 1755—2005 от 30 декември 2005 г. относно достъпа до административни документи и също така от специфични норми, написани на Кодекса за опазване на околната среда (членове L. 124—1 — L. 124—8 и R. 124—1 до R. 124—5 Г.). Всички тези текстове бяха синтезирани в информационно циркулярно писмо на министерството, публикувано на 18 октомври 2007 г.

Основният уебсайт по този въпрос: Министерство на околната среда на Франция:

<http://www.toutsurlenvironnement.fr/aarhus/lacces-du-citoyen-la-justice>

Помиряването, сключването на споразумение и арбитражът представляват методи за уреждане на спорове, които не позволяват същата свобода на действие при административното съдопроизводство, както при частноправните спорове. В член L.211—4 от Административнопроцесуалния кодекс се предвижда обща компетентност на административните трибунали за помиряване. Тази компетентност обаче рядко се използва с оглед на самото естество на административните спорове и предвид факта, че по дела за договорни отношения вече съществува механизъм за уреждане на спорове по взаимно съгласие с помощта на комисии, отговорни за уреждане по взаимно съгласие на спорове, свързани с пазарите. На публичните предприятия е предоставено право да постигат споразумения за уреждане на своите спорове. В по-голямата част от случаите сключването от тях споразумения с частни лица представляват частноправни договори и не попадат в обхвата на компетентност на административните съдилища. На публичните органи по принцип е забранено да обжалват арбитражни решения.

Медиацията не се използва често в областта на околната среда, но идеята за това придобива все по-голяма популярност във Франция. Има и много нови изследвания на въпроса Как да се развие медиацията по въпроси, свързани с околната

среда. През април 2012 г. Институтът за научни изследвания и обучение в областта на преговорите организира интересна конференция, като публикува резюме на тема „Медиацията — метод за уреждане на спорове във връзка с околната среда?“ (на френски език).

<http://gcf.fr/wp-content/uploads/2012/05/CR-SIRENE-29.pdf>

XV да си чужденец

Член 1 от Конституцията на Франция се прокламира принципът на „равенство пред закона на всички граждани, независимо от техния произход, раса или религия“. Много закони разширяват този член от Конституцията, като забраняват дискриминацията, основана по-специално на пол, увреждане, възраст или сексуална ориентация. В член 225—1 от Наказателния кодекс съвсем точно се определя понятието за „дискриминация“ чрез списък с множество критерии. В процесуалното законодателство на Франция обаче няма клаузи за недискриминация, свързани с езика (вж. отговора на въпроси 2 и 3).

В съдилищата следва задължително да се използва френски език. Този принцип е много стар. Бил е обявен с кралска наредба, подписана в град Villers-Cotterets (кралската наредба носи същото наименование) на 1539 август 15 г. Този акт се счита за „официалния акт за раждането“ на френския език. Той бе включен в член 2 от Конституцията и се посочва в Закон № 94—1994 на 665 август 4 г. „относно използването на френски език“.

При необходимост в рамките на съдебното производство се осигурява превод, който се заплаща от държавата, но това се прави само по имиграционни дела, дела, свързани с предоставяне на убежище, и наказателни дела.

XVI трансгранични случаи

Този въпрос е свързан най-вече с поемането на екологична отговорност. Природата не признава граници. Единствената възможност за правна защита за лице, пострадало от трансгранично замърсяване, е да заведе дело пред национален съд в държавата, от чиято територия е извършено нарушението, или държавата, на чиято територия се проявяват последиците от нарушението. Исковата молба пред френски съд е допустима при няколко условия, свързани с компетентността на съдилищата и принципа на териториално действие на закона. Чужденци, които не пребивават на територията на Франция, могат да се позоват на разпоредбите на френското законодателство. Съгласно настоящите правила обаче е трудно да се установи трансгранична отговорност. За съдиите е трудно да свържат общото законодателство в областта на гражданската отговорност с конкретната екологична отговорност, установена със Закона относно екологичната отговорност от 1 август 2008 г. Това транспониране на Директива 2004/35 от 2004 април 21 г. е кодифицирано в рамките на Кодекса за опазване на околната среда (дял VI „Превенция и отстраняване на някои вреди върху околната среда“), който на практика не се прилага. През януари 2012 г. беше публикувано подробно изследване по този въпрос (70 страници):

<http://www.leclubdesjuristes.com/notre-expertise/a-la-une/risque-environnemental-affaire-erika>

Френският Кодекс за опазване на околната среда на английски език:

http://www.legifrance.gouv.fr/content/download/1963/13739/version/3/file/Code_40.pdf

Тази тема може да бъде проучена и като се използва едно известно дело във Франция, свързано с корабкрушението на петролния танкер „Ерика“ от Малта през декември 1999 г. в международните води в рамките на френската изключителна икономическа зона (ИИЗ) край бреговете на Бретан. При този инцидент бяха замърсени 400 km от бреговата ивица. Собственикът и управителят на този плавателен съд, наемателят и класификационната организация бяха осъдени за това замърсяване от гражданския апелативен съд на Париж с решение от 30 март 2010 г.

Понятието обществен интерес не е специфично в трансграничния контекст. Прилагат се общите правила (по-специално за допустимостта на молби чрез понятието за „правен интерес“).

Във френското административно право се признава равен достъп до административните съдилища за физически лица или неправителствени организации с местопребиваване извън страната на същото основание като заявителите с местопребиваване във Франция. Пребиваващите в страната чужденци обаче нямат право на достъп до правна помощ. През 1983 г. в делото, известно като „Мини за калиев карбонат в Елзас“, Административният съд на Страсбург постанови, че юридически лица, спрямо които се прилага чуждестранно публично право, могат да имат интерес да заведат дело пред френски административен съд. Интересно изследване по тази тема в областта на управлението на водите беше публикувано на френски език през 2007 г.: Jochen sohnle, „Le dispositif juridique de l'Europe pour les Conflits appréhender transfrontaliers sur l'„Eau“, lex Electronica, vol. 12 № 2, Automne/попадат, 2007, по-специално стр. 17 и 18:

При граждански дела е приложима клаузата за компетентност. Тя е под формата на договорна клауза, при която страните се договарят да поверят разрешаването на спора на съд, който няма обичайната компетентност. Това може да се отнася до компетентността по предмета на делото или териториалната компетентност. Тази клауза се прилага само за спорове, произтичащи от съответния договор. Използването на този механизъм обаче е забранено за договори за обществени поръчки и публичноправни спорове пред административен съд.

[1] *Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)*

[2] *Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ)*

Това е машинен превод на съдържанието. Собственикът на настоящата страница не носи никаква отговорност за качеството на този машинно преведен текст.

Последна актуализация: 14/09/2016